

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ

Деменко Анастасія Володимирівна

УДК 658

УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»

Автореферат

дипломної роботи на здобуття

кваліфікації магістра фінансів, банківської справи та страхування

Полтава 2018

Дипломною роботою є рукопис

Робота виконана на факультеті обліку та фінансів Полтавської державної аграрної академії на кафедрі фінансів і кредиту

Науковий керівник *кандидат економічних наук, доцент*
Чумак Валентина Дмитрівна
Полтавська державна аграрна академія,
професор кафедри фінансів і кредиту

Рецензент *кандидат економічних наук, доцент*
Рудич Алла Іванівна,
Полтавська державна аграрна академія,
професор кафедри економічної теорії та
економічних досліджень

Захист відбудеться _____ грудня 2018 р. о 9 годині на засіданні
екзаменаційної комісії у ПДАА за адресою: 36003, м. Полтава, вул. Сковороди,
1/3, навчальний корпус 4, аудиторія 425

Відповідальний за
нормо-контроль

О. В. Безкровний

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В умовах ринкової економіки значення прибутку потребує від підприємств раціонального і економічно обґрунтованого підходу до планування своєї діяльності, до визначення фінансової і виробничої політики, аналізу і оцінки отриманих результатів. Прибуток визначає для підприємницької діяльності рішення трьох корінних взаємозалежних проблем: що продавати, як продавати і для кого продавати, і, таким чином, визначає політику формування прибутку – політику планування, організації, аналізу і контролю витрат і доходів в середині підприємства. Ефективність роботи підприємства значною мірою залежить від якості управлінських рішень, що стосуються використання одержаного прибутку в кінці звітного періоду.

Фінансовий стан багатьох підприємств незадовільний і основною причиною цього є недостатня прибутковість або й збитковість виробництва, надання послуг та реалізації продукції. Незважаючи на це, підприємства в ринкових умовах повинні не тільки планувати надходження прибутку, а й правильно розподілити його.

Дослідження формування прибутку, рентабельності підприємства, витрат, валових доходів, є найважливішим чинником при прийнятті організаційних і господарсько-управлінських рішень, створення сприятливих умов для реалізації планів і програм по нарощуванню прибутку. Іншими словами підприємства повинні чітко уявляти резерви збільшення прибутку, від чого він залежить і які основні параметри впливають на його величину. Приймаючи відповідні управлінські рішення, керівництво підприємства повинно всебічно зважувати напрями першочергових вкладень фінансових ресурсів, виходячи з фінансового стану підприємства, рівня його матеріально-технічної бази, соціального розвитку колективу, можливостей прибуткового розміщення коштів на ринку цінних паперів у грошово-кредитній сфері тощо.

Питаннями формування, розподілу та управління прибутком підприємства, порядком його формування та використання присвячені праці багатьох вітчизняних і зарубіжних учених: Є. М. Андрущак, І. А. Бланк, В. С. Василенко, А. П. Градов, Т. П. Гудзь, Л. О. Лігоненко, А. І. Пушкар, О. О. Терещенко, А. М. Штангрет та інших. Проте, дотепер не існує досконалої методології та універсальних методик застосування економічних та управлінських інструментів, що дозволили б фінансовим менеджерам проводити ефективне управління прибутком підприємства, підвищувати рентабельність та прибутковість виробничо-господарської діяльності.

Тому значимість прибутку, проблеми формування, використання та управління ним, пошуку резервів збільшення прибутку для суб'єктів господарювання є досить актуальними в сучасних умовах. Актуальність і важливість вищезазначеного обумовила вибір теми дипломної роботи, визначила її мету, структуру та завдання.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дипломна робота виконана в межах програми науково-дослідних робіт кафедри фінансів і

кредиту за темою «Удосконалення механізму фінансової діяльності підприємств, організацій і установ».

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є дослідження особливостей процесу управління прибутком сільськогосподарських підприємств та розробка шляхів його удосконалення.

Досягнення даної мети потребує вирішення наступних завдань:

- визначити економічну сутність та зміст управління прибутком підприємства;
- дослідити теоретичні аспекти процесу управління прибутком суб'єкта господарювання;
- провести фінансово-економічний аналіз діяльності досліджуваного підприємства;
- дослідити особливості формування, використання та управління прибутком підприємств в сучасних умовах;
- розробити проект автоматизації процесу формування, використання та управління прибутком підприємства;
- провести аналіз доходів та витрат сільськогосподарського підприємства в сучасних умовах господарювання;
- розробити основні шляхи удосконалення управління прибутком підприємства, підвищення його рентабельності та конкурентоспроможності.

Предмет і об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є прибуток підприємства та оцінка ефективності управління ним. Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти управління прибутком сільськогосподарських підприємств в сучасних умовах господарювання.

Методи дослідження. Реалізація поставлених цілей передбачала наступні методи економічного аналізу: абстрактно-логічний – для узагальнення сутності та змісту шляхів удосконалення управління прибутком на підприємстві та розробки висновків і пропозицій; монографічний – для уточнення понять: прибуток, збиток; графічний і табличний – для наочного відображення результатів дослідження; діалектичний метод пізнання та теоретичного узагальнення – для комплексного дослідження питань економічної сутності прибутку та управління ним; аналізу і синтезу – для узагальнення інформації щодо ефективності фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання.

Інформаційна база. Інформаційною основою написання дипломної роботи є основні положення і висновки, сформульовані в наукових фундаментальних працях вітчизняних і закордонних вчених-економістів, провідних фахівців з питань управління прибутком підприємства, що містяться у монографічній, спеціальній, періодичній літературі, матеріалах наукових та науково-практичних конференцій. Базою для виконання дипломної роботи стало приватно-орендне підприємство «Лан» Миргородського району Полтавської області, зокрема, установчі документи та фінансова звітність суб'єкта господарювання за 2015–2017 роки.

Наукова новизна та практичне значення одержаних результатів. У дипломній роботі одержано ряд результатів теоретичного та практичного

характеру, які містять елементи наукової новизни: узагальнено підходи науковців, щодо визначення економічної сутності прибутку підприємства та змісту управління ним; удосконалено методичні засади розподілу чистого прибутку сільськогосподарських підприємств.

Практичне значення одержаних результатів полягає в обґрунтуванні значення прибутку у фінансово-господарській діяльності підприємства; дослідження впливу операційного левериджу на управління прибутком, а також у наданні рекомендацій щодо покращення механізму управління прибутком сільськогосподарського підприємства.

Особистий внесок здобувача. Дипломна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Усі розробки та пропозиції, що містяться в роботі, належать особисто автору.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження доповідалися і одержали позитивну оцінку на VI Міжнародній науково-практичній конференції «Людина, природа, техніка в XXI столітті» (Полтава, ПДАА, 16-17 листопада 2017 рік).

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 2 наукові праці загальним обсягом 0,3 др. арк., у тому числі 1 наукова стаття обсягом 0,2 др. арк., у матеріалах конференції – тези 1 доповіді обсягом 0,1 др. арк.

Структура та обсяг дипломної роботи. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел, що нараховує 50 найменувань, містить 21 таблицю, 17 рисунків, 14 додатків. Основний зміст роботи викладено на 99 сторінках друкованого тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дипломної роботи, відображено мету, основні завдання, об'єкт і предмет дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення, наведено дані про апробацію одержаних результатів.

У першому розділі «**Теоретичні основи управління прибутком на підприємстві**» – досліджено економічну сутність та функції прибутку, розглянуто зміст та завдання управління прибутком сільськогосподарського підприємства і визначено основні етапи процесу управління прибутком.

Чітке визначення сутності та змісту понять є запорукою запобігання помилок при прийнятті важливих управлінських рішень. Особливо це стосується такої важливої і водночас складної категорії ринкової економіки як прибуток. Виходячи з цього, дослідження теоретичних засад категорії прибутку є досить актуальним і постійно перебуває у полі зору економічної теорії, наукових шкіл вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів.

Категорії «прибуток» в економічній літературі приділяється підвищена увага, але на даний момент єдиного визначення прибутку немає, оскільки воно, насамперед, залежить від поставлених його користувачами цілей. Однак більшість з них надають перевагу трактуванню прибутку як одного з основних

джерел фінансових ресурсів підприємств (рис. 1).

Рис. 1. Основні концепції економічної сутності прибутку

Дослідивши економічний зміст прибутку підприємства, можна зробити висновок, що в сучасних умовах прибуток є власністю підприємницьких структур, джерелом добробуту власників, найманих працівників підприємств, а через фінансову систему – усіх членів суспільства. Це зумовлює існування різноманітних точок зору щодо цієї категорії серед вітчизняних та закордонних вчених. За рахунок прибутку відбувається формування в значному обсязі бюджету держави, здійснюється фінансування розширення підприємств, матеріальне стимулювання робітників, вирішення соціально-культурних заходів тощо. У зв'язку з цим в отриманні прибутку повинні бути зацікавлені не тільки трудові колективи підприємств, але й держава в цілому.

Прибуток є основним фінансовим джерелом розвитку підприємства, науково-технічного удосконалення його матеріально-технічної бази, всіх форм інвестування і служить джерелом сплати податків.

Ефективне управління прибутком підприємства забезпечується реалізацією ряду принципів, наведених на рис. 2.

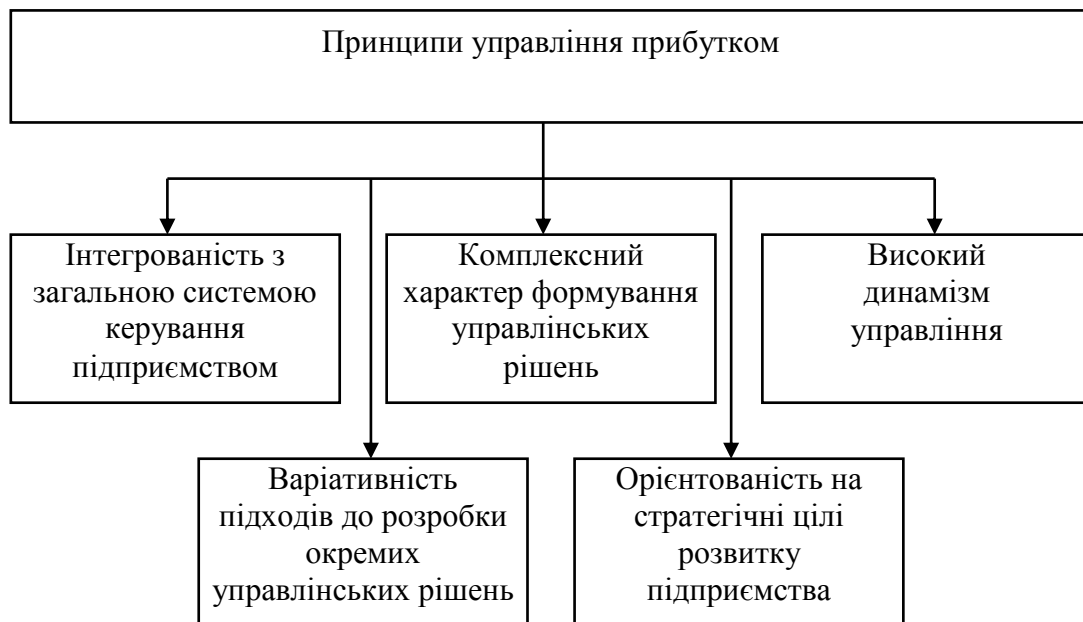

Рис. 2. Основні принципи управління прибутком підприємства

Всі управлінські рішення в області формування і використання прибутку найтіснішим чином взаємозалежні і здійснюють прямий чи непрямий вплив на кінцеві результати управління прибутком. У ряді випадків цей вплив може носити суперечливий характер. Слід погодитись з висновками вчених-економістів про те, що керування прибутком повинно розглядатися як комплексна система дій, що забезпечує розробку взаємозалежних управлінських рішень, кожне з яких робить свій внесок у результативність формування і використання прибутку на підприємстві, в цілому.

Головною метою управління прибутком є забезпечення максимізації добробуту власників підприємства в поточному і перспективному періоді. Ця

головна мета покликана забезпечувати одночасно гармонізацію інтересів власників з інтересами держави і персоналу підприємства. Чим більший прибуток підприємства, тим більше завдань економічного, технічного, соціального плану воно може вирішити, розподіливши кошти за певними напрямками використання. Здебільшого найефективніші управлінські рішення в області формування і використання прибутку, розроблені і реалізовані на підприємстві в попередньому періоді, не завжди можуть бути повторно використані на наступних етапах його діяльності.

Таким чином, до основних завдань управління прибутком підприємства можна віднести: виявлення резервів збільшення прибутку за рахунок виробничої діяльності, інвестиційних і фінансових операцій; оцінювання прибутковості виробничої і комерційної діяльності; визначення підприємницького ризику; зміцнення конкурентних позицій підприємства за рахунок підвищення ефективності розподілу і використання прибутку; виявлення резервів нарощування прибутку за рахунок оптимізації постійних і змінних витрат, обґрунтування облікової політики підприємства, цінової та податкової політики.

У другому розділі **«Оцінка формування і використання прибутку підприємства та управління ним»** – проведена фінансово-економічна характеристика досліджуваного підприємства, проаналізовано порядок формування доходів, витрат та фінансових результатів, з'ясовано політику розподілу прибутку суб'єкта господарювання, досліджено автоматизацію процесів оцінки прибутковості та управління прибутком підприємства.

Оцінка фінансово-економічного стану приватно-орендного підприємства «Лан» за 2015-2017 роки показала, що на підприємстві відбулось погіршення основних фінансово-економічних показників, зокрема ліквідності та платоспроможності.

Аналіз показників оборотності оборотних активів продемонстрував погіршення стану ділової активності підприємства, оскільки коефіцієнти оборотності протягом досліджуваного періоду зменшились, що є негативною динамікою. Рівень ефективності господарської діяльності будь-якого підприємства визначають фінансові результати, отримані внаслідок цієї діяльності. Це може бути як прибуток, так і збиток.

Позитивний фінансовий результат діяльності підприємства характеризується абсолютними і відносними показниками; сумою отриманого прибутку і рівнем рентабельності (табл. 1).

Динаміка чистого прибутку ПОП «Лан» свідчить, що підприємство недостатньо ефективно використовує свій потенціал, незважаючи на те, що за досліджуваний період чистий прибуток зріс на 33 тис. грн, або на 14,1 % і в 2017 році становив 267 тис. грн.

Аналіз формування, структури та динаміки фінансових результатів діяльності ПОП «Лан» за 2015-2017 роки показав, що доходи від реалізації продукції зросли за досліджуваний період на 180 тис. грн, собівартість реалізованої продукції збільшилась на 282 тис. грн за рахунок зниження витрат на збут та інших операційних витрат.

Таблиця 1

Аналіз формування, структури та динаміки фінансових результатів діяльності ПОП «Лан» за 2015-2017 рр., тис. грн

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	Відхилення 2017 р. від 2015 р. (+,-)	
				абсолютне	відносне, %
Дохід від реалізації продукції, робіт, послуг	2895	3063	3075	+180	+6,2
Податок на додану вартість	62	65	68	+6	+9,7
Чистий дохід від реалізації продукції	2833	2998	3007	+174	+6,1
Собівартість реалізованої продукції	2053	2195	2335	+282	+13,7
Валовий прибуток (збиток)	780	803	672	-108	-13,8
Інші операційні доходи	1353	1523	1747	+394	+29,1
Адміністративні витрати	532	422	525	-7	-1,3
Витрати на збут	28	141	122	+94	в 3,4 р. б.
Інші операційні витрати	1339	1521	1505	+166	+12,4
Фінансові результати від операційної діяльності	234	242	267	+33	+14,1
Фінансовий результат до оподаткування (прибуток)	234	242	267	+33	+14,1
Податок на прибуток	-	-	-	-	-
Чистий прибуток	234	242	267	+33	+14,1

Прибуток, що залишається в (тобто чистий прибуток), надходить у повне розпорядження ПОП «Лан».

Відповідно до структурно-логічної схеми розподілу і використання прибутку підприємства відобразимо використання прибутку за 2015-2017 роки ПОП «Лан» в табл. 2.

Таблиця 2

Використання прибутку ПОП «Лан» за 2015-2017 рр., тис. грн

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Прибуток до оподаткування	234	242	267
Податок на прибуток	-	-	-
Чистий прибуток	234	242	267
Використання чистого прибутку:			
- реінвестування у виробничу сферу;	164	169	187
- на матеріальне заохочення	70	73	80
Нерозподілений прибуток	-	-	-

Дані табл. 2 свідчать, що ПОП «Лан» дотримується політики повного розподілу суми чистого прибутку протягом досліджуваного періоду, тому на

кінець року підприємство не має на балансі підприємства нерозподіленого прибутку. Дані таблиці свідчать, що у 2015 році на розширення виробництва було спрямовано 164 тис. грн, а в 2017 році 187 тис. грн, що на 23 тис. грн більше порівняно з 2015 роком. На матеріальне заохочення працівників підприємства у 2015 році було використано 70 тис. грн, а в 2017 році 80 тис. грн, що на 10 тис. грн більше.

Чистий прибуток підприємства, що залишається у розпорядженні досліджуваного ПОП «Лан» повністю використовувався за двома напрямками: реінвестування у виробничу сферу та на матеріальне заохочення працівників підприємства. Відповідно до Положення підприємства «Про розподіл чистого прибутку» 30 % чистого прибутку спрямовується на виплату доходів учасникам і 70 % – на розширення виробництва. Показники прибутковості характеризують усі напрями господарювання сільськогосподарського підприємства.

Ефективне управління прибутком досліджуваного ПОП «Лан» є джерелом нарощування власного капіталу підприємства, розширення виробництва, створення фондів підприємства тощо. За величиною прибутку підприємства та ефективністю використання визначається його рейтинг. Разом з тим прибуток є інструментом управління діяльністю підприємства. Величина прибутку залежить від обсягу операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

З метою підвищення ефективності управління прибутковістю досліджуваного ПОП «Лан» необхідно систематично здійснювати аналіз формування, розподілу та використання прибутку. Результати аналізу фінансових результатів мають важливе значення не тільки для підприємства, а й для зовнішніх користувачів: фінансових органів, комерційних банків, податкових органів, власників, менеджерів тощо. Відповідно, прибутковість підприємства підтверджує досягнуту ним, високого рівня економічну ефективність, відображаючи дійсні результати діяльності та можливість до самофінансування, розширеного відтворення і розвитку загалом.

Виходячи з цього твердження, прибутковість підприємства оцінюється з позиції таких взаємопов'язаних параметрів як розмірності, якості, потенціалу. Виділення параметрів прибутковості дозволяє провести рейтингову оцінку ПОП «Лан»; комплексно оцінити прибутковість та визначити перспективи розвитку.

Найважливішим параметром прибутковості підприємства, безумовно, є розмірність, що виражається величиною одержаних фінансових результатів підприємства за підсумками здійснюваної ним господарської діяльності. Розмірність прибутковості доцільно оцінювати за допомогою комплексу абсолютних та відносних показників.

У третьому розділі **«Шляхи удосконалення управління прибутком сільськогосподарського підприємства»** – досліджено резерви збільшення прибутку підприємств, розраховано операційний важіль, визначено зону фінансової стійкості та узагальнено шляхи удосконалення управління прибутком сільськогосподарського підприємства.

З урахуванням вище викладеного пропонується декомпозиція шляхів

підвищення прибутковості підприємств (рис. 3).

1. Скорочення витрат 1) виробництво або закупка товарів на стороні; 2) покупці не оцінюють окремі складові товару; 3) у конкурентів більш високі показники рентабельності продажів; 4) витрати на одиницю продукції стрімко зростають	2. Підвищення ціни 1) прибутковість сегменту низька; 2) покупці високо оцінюють продукцію; 3) більш низькі ціни, ніж у конкурента; 4) якість та властивості продукції набагато вищі, ніж у конкурентів	3. Зниження ціни 1) нижчі ціни конкурентів; 2) втрата частки ринку через ціни; 3) мала ймовірність зниження цін конкурентами; 4) ціна – найбільш важливий показник для покупців; 5) висока прибутковість діяльності
11. Методи ринкової економіки 1) аналіз бізнес середовища; 2) оцінка вартості капіталу; 3) вплив фінансового левериджу; 4) оцінка інвестицій	Шляхи підвищення прибутку	4. Зміни структури діяльності 1) прибутковість напрямків діяльності суттєво відрізняється; 2) різні відносні частки сегментів ринку; 3) оцінки покупців різних сегментів різні; 4) можливість завоювання лідерства при концентрації на окремому сегменті
10. Інновації 1) успішність діяльності; 2) можливість використання закордонного досвіду; 3) можливість копіювання новітніх тенденцій		
9. Підвищення рівня якості та обслуговування 1) низька якість продукції конкурентів; 2) незадоволення покупців продукцією на ринку; 3) низький рівень іміджу		5. Розширення діяльності у суміжному сегменті 1) можливість використання переваг та досвіду; 2) переваги у розмірах та прибутковості над конкурентами суміжних сегментів
8. Зміни в основній діяльності 1) інтеграція з постачальниками або посередниками; 2) концентрація на тому виді діяльності, який має переваги перед головним конкурентом	7. Проникнення у нові сегменти 1) наявність потужностей та резервів; 2) слабе конкурентне середовище	6. Розширення діяльності у існуючих сегментах 1) ріст діяльності підприємства з більшими темпами, ріст ринку; 2) поглинання конкурентів; 3) досягнення більш високих цін (низьких витрат), ніж у будь-якого конкурента

Рис. 3. Декомпозиція шляхів підвищення прибутку підприємства

Своєчасний та вірний розрахунок резервів збільшення прибутку є необхідним для його планування на майбутній період. Знаючи перспективну суму прибутку підприємства можна правильно спрогнозувати інвестиційну політику, а також витрати на соціально-культурні заходи та матеріальні заохочення працівників.

Досвід роботи ПОП «Лан» в сучасних умовах господарювання підтверджує велике значення повного виявлення в ході фінансового планування внутрішньогосподарських резервів росту грошових накопичень. Адже виявлення резервів росту впливає на удосконалення комерційного розрахунку, розвиток ринкових відносин, сприяє ліквідації кризових явищ в економіці. Запропонована нами декомпозиція шляхів підвищення прибутковості підприємства стане індикатором плану заходів щодо підвищення прибутковості ПОП «Лан».

Максимізація прибутку шляхом зміни частки змінних і постійних витрат, визначення точки беззбитковості і запасу фінансової міцності відкриває можливості ПОП «Лан» планувати на перспективу розміри зростання прибутку і заздалегідь приймати відповідні управлінські рішення щодо зміни в той чи інший бік величини змінних і постійних витрат.

Виходячи з цих міркувань і розрахунків проведемо аналіз порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості ПОП «Лан» за три роки (табл. 3).

Таблиця 3

**Аналіз порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості
ПОП «Лан» за 2015-2017 рр.**

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	Відхилення (+; -) 2017 р. від 2015 р.	
				абсолютне	відносне
Операційний дохід, тис. грн	4186	4521	4754	+568	+13,6
Операційні витрати, тис. грн	3921	4130	4464	+543	+13,8
у тому числі:					
а) змінні витрати	3107	3292	3636	+529	+17,0
б) постійні витрати	814	838	828	+14	+1,7
Прибуток (збиток) від операційної діяльності, тис. грн	265	391	290	+25	+9,4
Маржинальний дохід, тис. грн	1079	1229	1118	+39	+3,6
Частка маржинального доходу в операційному доході	0,258	0,272	0,235	-0,023	X
Поріг рентабельності, тис. грн	3155	3081	3523	+368	+11,7
Частка порогу рентабельності в операційному доході, %	75,4	68,1	74,1	-1,3	X
Зона фінансової стійкості, тис. грн	1031	1440	1231	+200	+19,4
Запас фінансової стійкості, %	24,6	31,8	25,9	+1,3	X

Дані таблиці свідчать, що у 2017 році порівняно з 2015 роком негативним є збільшення показника порогу рентабельності (на 368 тис. грн). До позитивних моментів можна віднести зменшення його частки у операційному доході з 75,4 % до 74,1 % (на 1,3 %). Тобто, якщо у 2015 році для покриття операційних витрат використовувалася сума операційного доходу, що становила 75,4 %, то вже у 2017 році – відповідно 74,1 %.

Проведені розрахунки показують, що у 2017 році порівняно з 2015 роком операційні доходи зросли на 568 тис. грн (13,6 %), а операційні витрати на 543 тис. грн (13,8 %). Підсумком такої діяльності стало збільшення прибутку від

операційної діяльності у 2017 році порівняно з 2015 роком на 25 тис. грн. Змінні витрати зросли на 529 тис. грн, а постійні – на 14 тис. грн. Незважаючи на незначне збільшення запасу фінансової стійкості з 24,6 % у 2015 році до 25,9 % у 2017 році, рівень даного показника залишається високим і свідчить про стабільність роботи підприємства за критерієм забезпечення прибутковості операційної діяльності. В цілому ж запас фінансової міцності у 2017 році порівняно з 2015 роком зріс на 1,3 %.

Наочне відображення заходів щодо удосконалення управління прибутком підприємства наведено на рис. 4.

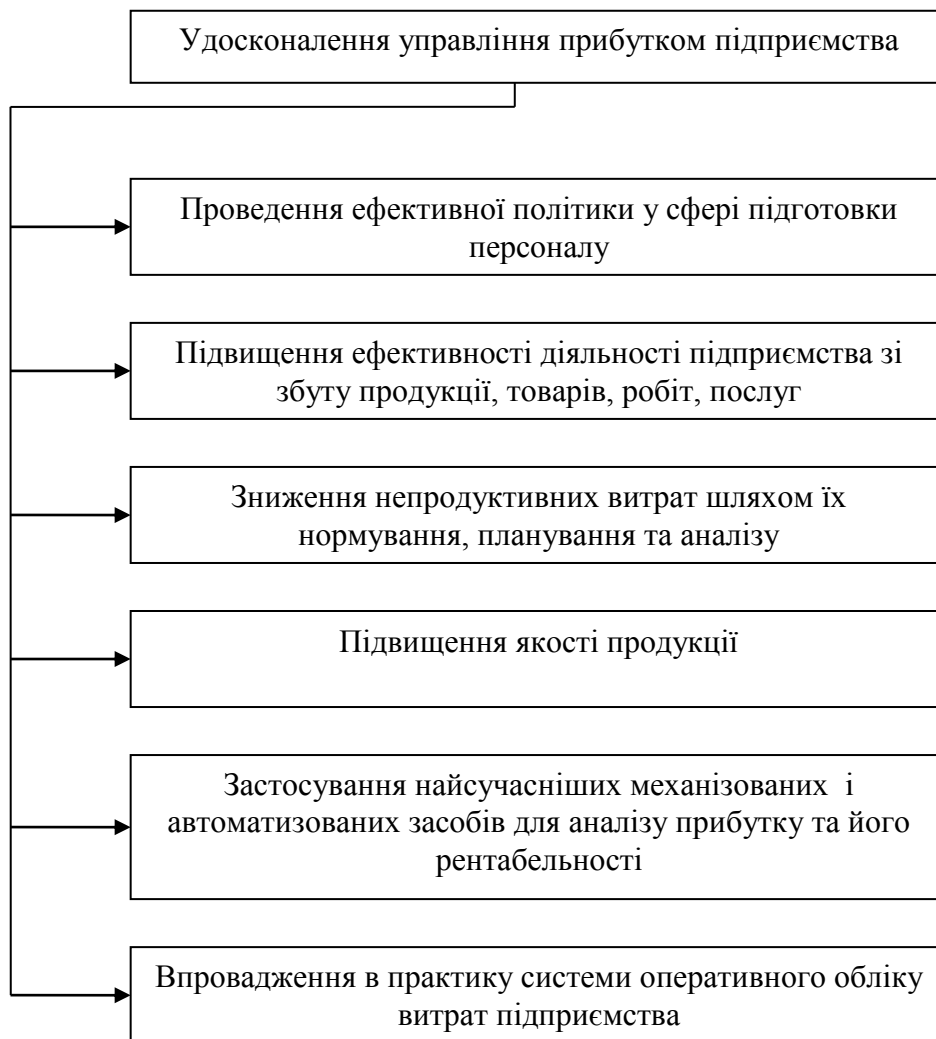

Рис. 4. Напрями удосконалення управління прибутком ПОП «Лан»

Управління прибутком сільськогосподарського підприємства можна визначити як сукупність фінансово-правових та організаційно-технічних механізмів та методів прогнозування, планування та контролю доходів та витрат підприємства з метою забезпечення оптимального рівня рентабельності суб'єкта господарювання в довгостроковій перспективі, а також досягнення інших цілей та представляє собою процес розробки і прийняття управлінських рішень за всіма основними аспектами його формування, розподілу та

використання на підприємстві. Таким чином, прибуток підприємства є важливою економічною категорією і виступає об'єктом управління.

Система управління прибутком неодмінно має перегукуватися з системою управління підприємством в цілому, адже управлінські рішення на рівні підприємства в будь-якому разі впливають на рівень прибутку, який в свою чергу є основним фінансовим джерелом розвитку підприємства. На нашу думку, основними шляхами покращення структури формування та розподілу прибутку ПОП «Лан» є визначення пріоритетного напрямку використання прибутку, що зумовить майбутній розвиток підприємства, проведення економічного аналізу динаміки та факторів отриманого прибутку, виявлення резервів, що буде сприяти максимізації прибутку, а також ефективному плануванню формування, розподілу та використання прибутку на наступні періоди.

ВИСНОВКИ

Управління прибутком підприємства має бути спрямоване на максимізацію розміру позитивного фінансового результату шляхом підвищення обсягів його діяльності, ефективного управління витратами, підвищення ефективності використання матеріально-технічної бази та системи управління суб'єктом господарювання, в цілому.

У дипломній роботі здійснено узагальнення теоретичних засад і практичного досвіду формування і використання прибутку підприємства та управління ним, досліджено фактори, що впливають на прибуток, а також удосконалено схему управління прибутком підприємства. На основі результатів проведених досліджень можна зробити висновки теоретичного, методичного і практичного характеру.

1. Категорії «прибуток» в економічній літературі приділяється підвищена увага, але на даний момент часу єдиного визначення прибутку немає, оскільки воно, насамперед, залежить від поставлених його користувачами цілей. Однак більшість з них надають перевагу трактуванню, прибутку як одного з основних джерел фінансових ресурсів підприємств, формування централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів. Прибуток є власністю підприємницьких структур, джерелом добробуту власників, найманих працівників підприємств, а через фінансову систему – усіх членів суспільства. Це зумовлює існування різноманітних точок зору щодо цієї категорії серед вітчизняних та закордонних вчених.

2. За рахунок прибутку відбувається формування в значному обсязі бюджету держави, здійснюється фінансування розширення підприємств, матеріальне стимулювання робітників, вирішення соціально-культурних заходів тощо. У зв'язку з цим в отриманні прибутку повинні бути зацікавлені не тільки трудові колективи підприємств, але й держава в цілому. Прямий вплив на величину собівартості продукції, а, отже, і прибутку, пов'язаний з тим, наскільки раціонально і економічно витрачаються матеріальні ресурси – адже частка матеріальних витрат у складі собівартості, зазвичай, коливається.

3. Головною метою управління прибутком є визначення шляхів найбільш ефективного його формування та оптимального розподілу, що спрямовані на забезпечення розвитку діяльності підприємства та зростання його ринкової вартості. Управління прибутком являє собою процес розробки та прийняття ефективних управлінських рішень за всіма основними аспектами його формування та розподілу і використання на підприємстві з метою максимізації добробуту власників підприємства в поточному та перспективному періодах.

4. Оцінка фінансово-економічного стану ПОП «Лан» показала, що протягом досліджуваного періоду підприємство нарощувало свої виробничі потужності, оскільки сума майна зросла на 637 тис. грн або 40,2 %. Слід відмітити значне зростання по грошових коштах та їх еквівалентах, які у 2015 р. складали 1 тис. грн, а на кінець 2017 р. становили 31 тис. грн. Необоротні активи протягом досліджуваного періоду також зросли на 206 тис. грн, але їх частка у структурі майна зменшилась з 80,2 % до 66,5 % у звітному році. Основну частку необоротних активів займають незавершені капітальні інвестиції, що становлять 51,7 %. Дебіторська заборгованість підприємства складається з дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги, яка зросла на 82 тис. грн або у 2,7 рази, та іншою поточною дебіторською заборгованості, яка з'явилась у 2016 р. у сумі 2 тис. грн, а до кінця 2017 р. становила 31 тис. грн.

5. Оцінка фінансово-економічного стану показала, що на підприємстві відбулось погіршення основних фінансово-економічних показників, зокрема ліквідності та платоспроможності. Аналіз показників оборотності оборотних активів продемонстрував погіршення стану ділової активності підприємства, оскільки коефіцієнти оборотності протягом досліджуваного періоду зменшились, що є негативною динамікою.

6. Аналіз складу, структури та динаміки доходів ПОП «Лан» показав, що підприємство формує доходи, переважно, в процесі основної (операційної) діяльності. Динаміка чистого прибутку свідчить, що підприємство недостатньо ефективно використовує свій потенціал, незважаючи на те, що за досліджуваний період чистий прибуток зріс на 34 тис. грн, або на 18,4 % і в 2017 році становив 219 тис. грн. У 2015-2017 роках підприємство не одержувало доходів і не мало витрат від фінансової та інвестиційної діяльності. В цілому доходи у 2017 році порівняно з 2015 роком збільшилися на 568 тис. грн (13,6 %) і становили у 2015 році 4189 тис. грн, у 2016 році 4521 тис. грн, а в 2017 році 4754 тис. грн. Витрати та відрахування у 2017 році порівняно з 2015 роком по досліджуваному підприємству збільшилися на 541 тис. грн (13,5 %). Адміністративні витрати за досліджуваний період зменшились на 7 тис. грн (1,3 %) і становили в 2015 році 532 тис. грн, а в 2017 році 525 тис. грн. Інші операційні витрати у 2017 році порівняно з 2015 роком збільшилися на 12,4 %.

7. ПОП «Лан» дотримується політики повного розподілу суми чистого прибутку, тому на кінець року підприємство не має нерозподіленого прибутку. У 2015 році на розширення виробництва було спрямовано 129 тис. грн, а в 2017 році 153 тис. грн, що на 24 тис. грн більше. На матеріальне заохочення працівників підприємства у 2015 році було використано 56 тис. грн, а в 2017

році 66 тис. грн. Політика розподілу прибутку ПОП «Лан» відповідає встановленим та визначеним цілям і задачам діяльності. Чистий прибуток підприємства, що залишається у розпорядженні підприємства, повністю використовувався за двома напрямками: реінвестування у виробничу сферу та на матеріальне заохочення працівників підприємства. Відповідно до Положення підприємства «Про розподіл чистого прибутку підприємства» 30 % чистого прибутку досліджуваного ПОП «Лан» спрямовується на виплату премій і 70 % – на розширення виробництва.

8. Для збільшення обсягу отриманого прибутку підприємству необхідно застосовувати правильну тактику у сфері встановлення цін. При встановленні ціни на товари, роботи, послуги слід використовувати спеціальну методику розрахунку вихідної ціни. Запропонована декомпозиція шляхів підвищення прибутковості підприємства стане індикатором плану заходів щодо підвищення прибутковості (рентабельності) ПОП «Лан». Основним резервом збільшення прибутку досліджуваного підприємства є підвищення цін на товари, роботи та послуги. Ціни відображають кон'юнктуру ринку, протиставляючи виробника споживачу товару, і навпаки.

9. Максимізація прибутку шляхом зміни частки змінних і постійних витрат, визначення точки беззбитковості і запасу фінансової міцності відкриває можливості підприємству планувати на перспективу розміри зростання прибутку і заздалегідь приймати відповідні заходи щодо зміни в той чи інший бік величини змінних і постійних витрат. Прогнозні розрахунки прибутку важливі не лише для самих підприємств, які виробляють і реалізують продукцію, але й для інвесторів, банків, пов'язаних з діяльністю даного підприємства.

10. Розрахована зона фінансової стійкості показала, що досліджуване ПОП «Лан» є мало ризиковим, оскільки операційний важіль знаходиться в межах нормативного значення, товариство є прибутковим підприємством, яке підлягає консервативному типу виробничо-господарської діяльності. Побудова на підприємстві відповідних організаційно-методичних систем забезпечення управління, знання основних механізмів формування прибутку, використання сучасних методів його аналізу і планування може значно скоротити шлях до досягнення основної мети виробничо-господарської діяльності підприємства – до максимізації прибутку.

11. Розрахунок фінансових коефіцієнтів ПОП «Лан» можна прискорити за допомогою використання програми Microsoft Excel, адже це полегшить роботу працівників фінансово-економічної служби. Саме за допомогою Excel робота офісного працівника стає набагато продуктивнішою, ніж у використовуваній зараз ПОП «Лан» програмі «1С: Підприємство». Хоча рівень ефективності використання та управління прибутком на досліджуваному підприємстві й супроводжується позитивними тенденціями, однак керівництву слід вживати усіх можливих заходів для недопущення погіршення поточної ситуації, зокрема, за допомогою сучасних інформаційних технологій, побудованих на базі MS Excel, MS Access, Project Expert.

З метою удосконалення ефективності управління прибутком

досліджуваного ПОП «Лан» пропонуємо:

- підвищувати ефективність діяльності підприємства з реалізації продукції, товарів, робіт, послуг;
- зменшувати непродуктивні витрати шляхом їх нормування, планування, оцінки та аналізу;
- підвищувати якість виконуваних робіт та наданих послуг, враховуючи насиченість ринку відповідними видами діяльності;
- застосовувати найсучасніші механізовані і автоматизовані засоби для аналізу прибутку, його рентабельності та управління ним;
- впроваджувати в практику систему оперативного обліку витрат підприємства, що дасть змогу регулювати абсолютно всі витрати та раціонально використовувати власні ресурси;
- систематично проводити ефективну політику у сфері підготовки персоналу, оскільки зростання продуктивності праці є критерієм підвищення ефективності виробництва.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

1. Деменко А. В. Управління фінансовою стійкістю та прибутковістю підприємства / Деменко А. В., Бут А. О. // Економіка і підприємництво : організаційно-методологічні аспекти обліку, фінансів, аудиту та аналізу. Збірник наукових праць за результатами наукової роботи факультету обліку та фінансів. Вип. 18. – Полтава : ПДАА, 2018. – С. 170–172.

2. Аранчій В. І. Проблеми оцінки платоспроможності підприємств в сучасних умовах / Аранчій В. І., Чумак В. Д., Деменко А. В. // Матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції «Людина, природа, техніка у XXI столітті» (16-17 листопада 2017 року) : збірник матеріалів. – Полтава : ФОП О. І. Кека, 2017. – С. 3–4.

Анотація

Деменко А. В. Управління прибутком сільськогосподарських підприємств. – Рукопис.

Дипломна робота на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування». – Полтавська державна аграрна академія, Полтава, 2018.

У дипломній роботі обґрунтовано значення прибутку у фінансово-господарської діяльності підприємства та досліджено вклад вітчизняних вчених у вирішення проблеми управління прибутком. Визначено поняття прибутку в умовах ринку та його вплив на підвищення конкурентоздатності. Проведено фінансово-економічний аналіз прибутку суб'єкта господарювання, проаналізовано формування доходів, витрат та фінансових результатів,

розглянуто основні проблеми політики розподілом прибутку підприємства. Запропоновано структурно-логічну схему ефективного управління прибутком підприємства через його формування та розподіл, а також запропоновано удосконалення методичних засад розподілу чистого прибутку підприємств.

Ключові слова: прибуток, рентабельність, доход, витрати, управління, удосконалення.

Аннотация

Деменко А. В. Управление прибылью сельскохозяйственных предприятий. – Рукопись.

Дипломная работа на соискание степени высшего образования «Магистр» по специальности «Финансы, банковское дело и страхование». – Полтавская государственная аграрная академия, Полтава, 2018.

В дипломной работе обосновано значение прибыли в финансово-хозяйственной деятельности предприятия и исследованы вклад отечественных ученых в решение проблемы управления прибылью. Определено понятие прибыли в условиях рынка и его влияние на повышение конкурентоспособности. Проведено финансово-экономический анализ прибыли предприятия, проанализировано формирование доходов, расходов и финансовых результатов, рассмотрены основные проблемы политики распределением прибыли предприятия. Предложена структурно-логическая схема эффективного управления прибылью предприятия через его формирование и распределение, а также предложено совершенствование методических принципов распределения чистой прибыли предприятий.

Ключевые слова: прибыль, рентабельность, доход, затраты, управление, совершенствование.

Summary

Demenko A. V. Management of Agricultural Enterprises Profit. – The manuscript.

Graduate work for obtaining the degree of higher education «Master» in the specialty «Finance, banking and insurance». – Poltava State Agrarian Academy, Poltava, 2018.

In the thesis work reasonably important profits in the financial and economic activities and investigated the contribution of local scientists in solving the problem of profit. The concept of profit in the market and its impact on improving competitiveness. A financial and economic analysis of the profit entity analyzes of income, expenses and financial results, the basic problems of policy distribution profits. A structural and logical scheme effective management profit company through its development and distribution, and suggests improvements methodological principles of distribution of net income enterprises.

Key words: income, profitability, revenues, expenses, management improvement.

